

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНИХ І ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНА РОБОТА В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

основна

за освітньо-професійною програмою «Соціальний захист та безпека
населення»

підготовки бакалавра

у галузі знань 23 «Соціальна робота»
за спеціальністю 231 «Соціальна робота»

Рекомендовано кафедрою
соціальних і гуманітарних дисциплін
на 2023-2024 навчальний рік.
Протокол від 29 серпня 2023 року № 1

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної
дисципліни «Соціальна робота в зарубіжних країнах».

2023 рік

Загальна інформація про дисципліну.

Навчальна дисципліна «Соціальна робота в зарубіжних країнах» спрямована на вивчення передового досвіду соціальної роботи, захисту та підтримки у зарубіжних країнах. Освітній компонент розкриває такі змістові питання: теоретичні засади соціальної роботи в зарубіжних країнах; цінності та етика соціальної допомоги; моделі зарубіжної соціальної роботи. Предметом вивчення навчальної дисципліни «Історія і теорія соціальної роботи» є:

- система соціальної допомоги й захисту в різних країнах світу;
- загальні характеристики моделей соціальної роботи за рубежом;
- специфіка технологій соціальної роботи в різних країнах.

Теоретичні положення дисципліни «Соціальна робота в зарубіжних країнах» є підґрунтям для ефективного засвоєння інших дисциплін соціальної та соціально-захисної спрямованості. Дисципліна займає особливе місце у структурно-логічній схемі підготовки фахівця, оскільки дозволяє випускнику вирішувати конкретні професійні завдання, спираючись на передовий зарубіжний досвід, здобувати навички як професіонала, так й гармонійно розвинутій особистості, що відповідає вимогам і запитам сучасного суспільства.

Інформація про науково-педагогічного працівника.

Загальна інформація	Максимовська Наталія Олександрівна, старший викладач кафедри психології діяльності в особливих умовах соціально-психологічного факультету, доктор педагогічних наук, професор.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94. Телефон (робочий) – (057)707-34-57.
E-mail	Maksimovskayas8@gmail.com
Наукові інтереси*	Соціальна робота Соціальна педагогіка Менеджмент соціокультурної діяльності
Професійні здібності*	Професійні знання, досягнення результатів у сфері наукових інтересів, досвід викладацької діяльності, володіння інтерактивними та дистанційними методиками викладання
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Максимовська Н. О. Перспективи розвитку соціальної роботи засобами соціокультурних технологій / Н. О. Максимовська // Соціальна робота в умовах сучасних викликів: досвід і перспективи розвитку : колективна монографія / Палагнюк Ю. В., Файчук О. Л., Максимовська Н. О. та ін. / Чорномор. нац. ун-т імені Петра Могили. — Миколаїв : Вид-во: Ємельянова Т. В., 2021. — С. 19—46.

	<p>Maksymovska N. Development of Social Creativity of Future Culture Managers // Journal of Educational and Social Research / Sapienza University of Rome. — London, 2022. — № 6. — p. 63-80. Періодичне видання включено до наукометричної бази Scopus</p> <p>Максимовська Н.О., Шепелева Н.В., Полянничко А.О. Analysis of the effectiveness of the social-pedagogical leisure activities system for formation of student youth's social activity Journal of Educational and Social Research www.richtmann.org Vol 10, No 5. September 2020 24-33. Періодичне видання включено до наукометричної бази Scopus</p> <p>Maksimovska Nataliia Oleksandrivna, Shepeleva Nataliia Viacheslavivna, Social Mission of Students in the Educational Process: the Past and the Present, Journal of Educational and Social Research, Vol 9, No 3, p.22-31 September 2019. Періодичне видання включено до наукометричної бази Scopus</p>
--	---

Час та місце проведення занять з дисципліни.

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру, в т.ч. онлайн. У разі необхідності час додаткової консультації здобувача вищої освіти погоджується окремо.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Соціальна робота в зарубіжних країнах» є:

- набуття майбутніми фахівцями глибоких знань і необхідних вмінь для забезпечення професійної діяльності на основі зарубіжного досвіду;
- формування у здобувачів вищої освіти необхідного рівня знань з моделей та технологій соціальної роботи в різних країнах світу;
- розвиток навичок аналізу та адаптування технологій соціального супроводу та захисту в зарубіжних країнах до реалій системи соціальної підтримки в Україні;
- формування гуманістичного світогляду здобувача вищої освіти для здійснення обов'язків відповідального члена суспільства, національно свідомої особистості, яка через професійну діяльність укріплює соціальне існування в країні і міжнародному просторі.

Опис навчальної дисципліни.

Найменування показників	Форма здобуття освіти	
	очна (денна)	заочна (дистанційна)
Статус дисципліни (обов'язкова загальна або обов'язкова професійна або вибіркова)	Обов'язкова професійна	Обов'язкова професійна
Рік підготовки	1-й	
Семестр	2-й	
Обсяг дисципліни:		
- в кредитах ЄКТС	3	
- кількість модулів	2	
- загальна кількість годин	90	
Розподіл часу за навчальним планом:		
- лекції (годин)	20	
- практичні заняття (годин)		
- семінарські заняття (годин)	24	
- лабораторні заняття (годин)	-	
- курсовий проект (робота) (годин)	-	
- інші види занять (годин)	-	
- самостійна робота (годин)	46	
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	-	
- підсумковий контроль (диференційний залік)	диф. залік 2сем.	

Передумови для вивчення дисципліни.

Навчальна дисципліна «Соціальна робота в зарубіжних країнах» є обов'язковою, передумовами її вивчення є наявні у здобувачів вищої освіти знання історії та культури України, філософії, правознавства, соціології.

Результати навчання та компетентності з дисципліни.

Вивчення навчальної дисципліни «Соціальна робота в зарубіжних країнах» повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Результати навчання	аббревіатура
ПР2. Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань. ПР3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати	РН

<p>теоретичні знання та практичний досвід.</p> <p>ПР6. Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.</p> <p>ПР11. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.</p> <p>ПР23. Конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки</p>	
--	--

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Загальні і фахові компетентності	аббревіатура
<p>ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>СК1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).</p> <p>СК7. Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.</p>	<p>ЗК</p> <p>СК</p>

Програма навчальної дисципліни.

Теми навчальної дисципліни:

Модуль I. Теоретичні засади, моделі, технології соціальної роботи за рубежом.

1.1. Актуалізація проблем соціальної роботи на сучасному етапі, тенденції її розвитку в країнах зарубіжжя.

Основні засади вивчення зарубіжного досвіду соціальної роботи; теоретико-методичні аспекти вивчення зарубіжного досвіду соціальної роботи; принципи побудови системи соціального захисту в країнах Європейського Союзу; сутність «держави загального добробуту» («соціальної держави») і її значення у вирішенні проблем соціального захисту населення; нові підходи до системи соціального забезпечення в розвинутих країнах. Вплив різних видів глобалізації (економічна, політична, інформаційна) на зміни підходів щодо соціальної політики та соціальної роботи.

1.2. Цінності та етика соціальної роботи за рубежом.

Формування єдиного погляду на соціальний захист та соціальну роботу серед демократичних держав з ринковими економіками у ХХІ столітті. Міжнародні організації, міжнародне право щодо соціальних прав людини. Загальні тенденції щодо ціннісно-етичної основ соціальної роботи європейських країн. Вплив соціальної політики Європейського Союзу на уніфікацію практики соціальної роботи. Залежність державної допомоги різним категоріям населення від рівня економічного розвитку (економічний ріст чи криза). Підвищення ролі місцевого самоврядування та недержавного сектора у наданні соціальної допомоги населенню у ХХІ столітті в європейських державах. Загальна характеристика європейської системи соціального захисту населення. Особливості розвитку соціальної роботи в країнах Європи (Великої Британії, Німеччини). Особливості соціального захисту в країнах Північної Європи (Швеція, Норвегія, Фінляндія). Система професійної підготовки фахівців соціальної сфери за рубежом.

1.3. Моделі та напрями зарубіжної соціальної роботи: загальна характеристика.

Основні моделі та методи соціальної роботи; практична соціальна робота на індивідуальному рівні згідно з концепціями діагностичної та функціональної шкіл; соціолого-орієнтовані моделі; психолого-орієнтовані моделі; комплексно-орієнтовані теорії соціальної роботи.

Моделі та технології соціально-педагогічної роботи з сім'ями, які мають дітей. Особливості інституційної опіки дітей в окремих країнах Європейського Союзу. Послуги по наданню допомоги родині у вихованні та догляду за дітьми (Контактна модель роботи з сім'єю у Швеції. Мостова родина як форма облаштування дітей в Великій Британії). Елементи зарубіжного досвіду соціальної роботи з сім'ями, що можуть бути впроваджені в Україні.

Моделі та технології соціально-педагогічної роботи з дітьми. Особливості соціальної роботи з дітьми, зокрема, особливості інституційної опіки дітей в окремих країнах Європейського Союзу. Сучасні зарубіжні технології соціальної та соціально-педагогічної роботи з дітьми і підлітками групи ризику в країнах Західної Європи і США.

Моделі та технології соціально-педагогічної роботи з людьми похилого віку. Особливості реалізації соціально-педагогічної роботи з людьми похилого віку в країнах Західної Європи і США: моделі і технології соціально-педагогічної роботи; види соціального обслуговування і соціальних послуг; загальні принципи соціально-педагогічної роботи; організація дозвілля (Велика Британія, США, Франція, Німеччина, Бельгія).

Моделі та технології соціально-педагогічної роботи з безробітними. Особливості реалізації соціально-педагогічної роботи з безробітними в країнах Західної Європи і США: технології соціально-педагогічної роботи з безробітними; моделі фінансової допомоги безробітним; розробка заходів, спрямованих на забезпечення професійної підготовки й перенавчання осіб, що

стали безробітними; створення нових робочих місць; діяльність центрів професійної освіти.

Моделі та технології соціально-педагогічної роботи з мігрантами. Особливості реалізації соціально-педагогічної роботи з мігрантами в країнах Західної Європи і США: моделі і програми соціально-педагогічної роботи; упровадження технологій, проектів для мігрантів; види і напрями соціальної роботи з мігрантами; досвід діяльності установ, служб і організацій.

Модуль 2. Системи соціальної роботи у різних країнах світу.

2.1. Соціальна робота в США.

Державний, регіональний і муніципальний рівні реалізації соціальних програм. Соціальне страхування і державна допомога – дві основні форми державної системи соціального забезпечення. Приватні системи страхування. Державне і приватне пенсійне забезпечення. Система додаткових виплат. Основні види соціальної роботи: а) соціальна робота з індиві-дом; б) групова соціальна робота з людьми у безвихідних ситуаціях; в) соціальна робота в громадах. Психолого-педагогічна служба «Гайденс». Соціальна робота з сім'єю. Соціальна робота з дітьми і молоддю. Телефонна психологічна служба. Підготовка соціальних працівників у США: школи соціальної роботи, коледжі та університети. Треступенева шкала професійної кваліфікації соціальних працівників. Основні дисципліни для професійної підготовки соціальних працівників у США.

2.2. Соціальна робота у Великобританії.

Історія і особливості становлення соціальної роботи у Великобританії. Здійснення соціальної роботи на трьох рівнях: державному, регіональному і місцевому. Зниження ролі держави у вирішенні соціальних проблем у 80–90-х роках ХХ ст. Розширення волонтерського і неформального секторів опіки. Надання послуг у спеціальних установах, денних та стаціонарних закладах опіки, за місцем проживання. Сектори системи соціальної опіки: неформальний; волонтерський або незалежний; державний; комерційний. Багатоступенева система підготовки фахівців соціальної роботи у Великій Британії: недипломовані соціальні працівники та спеціалісти соціальної роботи, які пройшли відповідну підготовку в університетах. Зміст підготовки фахівців соціальної роботи: сучасні навчальні програми і плани.

2.3. Система соціального захисту у Німеччині.

Зародження соціальної роботи в Німеччині: історичний аспект. Особливості соціальної роботи і соціальної педагогіки у сучасній Німеччині. Державний патерналізм як німецька модель соціальної роботи. Мережа соціальної роботи державних установ. Загальні та спеціальні служби соціальної допомоги. Роль різних неурядових організацій у соціальному захисті у Німеччині. Підготовка кадрів соціальних працівників і соціальних педагогів у Німеччині. Розмежування підготовки спеціалістів для практичної і наукової сфер. Кваліфікаційні вимоги до соціальних педагогів.

2.4. Соціально-педагогічна робота у Франції.

Державний, напівприватний та приватний сектори соціальної роботи у Франції. Група професій «соціальної кар'єри». Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю у Франції. Соціально-педагогічна анімація. Система соціальної роботи у Франції. Система соціального захисту населення у Франції, її реформування на початку 90-х ро-ків ХХ століття. Особливості сучасної французької моделі соціального забезпечення. Підготовка кадрів соціальних працівників у Франції.

2.5. Соціальна робота у Швеції.

Соціальна робота в громаді.
Діяльність соціальних служб.
Шведський досвід роботи з сім'єю.
Соціальна робота з дітьми та молоддю.
Підліткові клуби. Участь поштової служби в соціальній допомозі населенню. Підготовка кадрів соціальних працівників/

2.6. Соціальна робота в країнах Азії

Соціальна політика КНР та Японії. Особливості соціальної політики в КНР. Педагогічні засади родинного виховання в китайській сім'ї. Система освіти та виховання в Китаї. Соціальний захист населення: досвід Японії. Соціальне обслуговування інвалідів у Японії. Підготовка фахівців соціальної роботи у Японії.

2.7. Деякі аспекти технологій соціальної роботи в країнах Європейського союзу

Система соціальної роботи в Польщі. Адміністративна реформа в Польщі та надання соціальних послуг. Місцеве самоврядування та соціальна робота в Польщі. Роль неурядових інституцій в сфері соціальної роботи. Римокатолицька церква і соціальна робота. Система соціальної освіти і підготовки соціальної працівників в Польщі.

Організація соціальної роботи в Італії. Проведення соціальної роботи з людьми, що мають обмежені функціональні можливості. Напрями соціальної роботи з дітьми та молоддю. Соціальна служба та громадські організації в Італії. ГО «Друзі Дітей», «Дерево життя». Основні функції соціальної служби. Діяльність італійських соціальних служб сім'ї, дітей та молоді. Особливості пенсійної реформи в Італії. Церковна організація милосердя – «Caritas». Різний розвиток регіонів Італії та соціальна допомога населенню. Мігранти та біженці з Сирії у ХХІ столітті в Італії та новітні виклики і завдання соціальної роботи.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Очна (денна) форма					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття (інші види занять)	самостійна робота	модуль на контроль робота	
1 - й семестр						
Модуль 1. Теоретичні засади, моделі, технології соціальної роботи за рубежом.						
1.1.Актуалізація проблем соціальної роботи на сучасному етапі, тенденції її розвитку в країнах зарубіжжя.	10	2	2		6	
1.2.Цінності та етика соціальної роботи за рубежом.	10	2	2		6	
1.3.Моделі та напрями зарубіжної соціальної роботи: загальна характеристика.	12	2	2		6	2
Разом за модулем 1	32	6	8		18	
Модуль 2. Системи соціальної роботи у різних країнах світу.						
2.1.Соціальна робота в США.	9	2	2		5	
2.2.Соціальна робота у Великобританії.	9	2	2		5	
2.3.Система соціального захисту у Німеччині.	9	2	2		5	
2.4.Соціально-педагогічна робота у Франції.	9	2	2		5	
2.5.Соціальна робота у Швеції.	10	2	2		6	
2.6.Соціальна робота в країнах Азії	10	2	2		6	
2.7.Деякі аспекти технологій соціальної роботи в країнах Європейського союзу	12	2	2		6	2
Разом за модулем 2	58	14	16		38	
Разом	90	20	24		56	

Теми семінарських занять:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Проблематика соціальної роботи в умовах глобалізації культури людства	2
2	Аксіологічні засади соціальної роботи в зарубіжних країнах	2
3	Тенденції соціальної роботи за рубежем: загальна характеристика	4
4	Особливості соціальної роботи в США	2
5	Специфіка соціальної допомоги та підтримки у Великобританії	2
6	Соціальний захист у Німеччині	2
7	Соціальна та соціально-виховна робота у Франції	2
8	Система соціального захисту у Швеції	2
9	Особливості соціального супроводу та підтримки в Азії	2
10	Окремі технології соціальної роботи в країнах Європи	4
	Разом	24

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти.

Засобами оцінювання та методами оцінки результатів навчання є: диференційований залік; модульні контрольні роботи; реферати, есе; презентації результатів виконаних завдань; творчі проекти; презентації та виступи на наукових заходах; інші види індивідуальних та групових завдань.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою - ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами:

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

Критерії оцінювання.

Поточний контроль проводиться на кожному (лекційному, практичному, семінарському) занятті шляхом проведення усного та письмового опитування. Він призначений для перевірки якості засвоєння навчального матеріалу, стимулювання навчальної роботи здобувачів вищої освіти та вдосконалення методики проведення занять.

Поточний контроль може проводитись наступними способами:

– усне опитування – застосовується під час проведення усіх видів навчальних занять з метою визначення рівня засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу з попереднього заняття;

– письмовий експрес-контроль – проводиться з метою перевірки рівня знань здобувачів вищої освіти за попереднє (декілька попередніх) занять, або після завершення вивчення матеріалу модуля;

– тестовий контроль – проводиться після завершення вивчення здобувачами вищої освіти матеріалу модуля;

– комбінована форма контролю – поєднання під час проведення навчальних занять усного опитування та експрес-контролю, або експрес-контролю з тестовим контролем з метою максимального охоплення кількості залучених до контролю здобувачів вищої освіти і більш якісної перевірки рівня засвоєння ними знань.

Модульний контроль є компонентом поточного контролю і здійснюється у формі виконання здобувачем вищої освіти модульного контрольного завдання (контрольної роботи тощо) та є обов'язковим.

Підсумкова модульна оцінка визначається як сума поточної та контрольної оцінок (балів) з даного модуля. Оцінювання кожного модуля включає обов'язкові види робіт та допоміжні завдання (враховується активність та поточна успішність здобувача вищої освіти на семінарах тощо).

З навчальної дисципліни «Соціальна робота в зарубіжних країнах» **підсумковий контроль** проводиться у формі диференційованого заліку.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни:

Вид навчальної роботи		Кількість	Максимальний бал за вид навчальної роботи	Загальна максимальна сума балів
I. Поточний контроль				
Модуль № 1	Лекції	3	2	6
	Семінари	3	5	15
	Практичні заняття		5	
	(ПЗ) Модульна КР*	1	15	15
	Разом за модуль № 1			36
Модуль № 2	Лекції	7	2	14

	Семінари	7	5	35
	Практичні заняття			
	(ПЗ) Модульна КР*	1	15	15
	Разом за модуль № 2			64
	Разом за поточний контроль			100
	II. Індивідуальні завдання (науково-дослідні) додаткові необов'язкові завдання			<i>до 10</i>
	III. Підсумковий контроль - диференційований залік			-
	Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи			100

Поточний контроль.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів у межах лекційного заняття (оцінюється від 0 до 2 балів):

2 бали – здобувач володіє навчальним матеріалом, орієнтується в конкретній темі, аргументовано висловлює свої думки та наводить приклади;

1 бал – здобувач частково орієнтується в обговорюваній тематиці, може окреслити деякі її аспекти та навести приклади;

0 балів – здобувач не орієнтується в обговорюваній тематиці, не знаходить відповіді на проблемні питання (за змістом лекції), у висловлюваннях щодо окремих положень припускається суттєвих помилок.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логіка його подання, культура мовлення, емоційність та переконаність, аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському занятті (оцінюється від 0 до 5 балів):

3-5 бали – здобувач вільно володіє навчальним матеріалом, орієнтується в конкретній темі та аргументовано висловлює свої думки, наводить приклади;

2-3 бали – здобувач частково володіє навчальним матеріалом та може окреслити деякі аспекти визначеної теми;

0,5-1,5 бали – здобувач поверхово володіє навчальним матеріалом і не може окреслити основні аспекти визначеної теми;

0 балів – здобувач не знає відповіді на поставлені питання або поверхово розкриває лише окремі положення, допускаючи при цьому суттєвих помилок.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логіка його подання, культура мовлення, емоційність та переконаність, використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників тощо), аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Підсумковий контроль.

Критерії оцінювання знань здобувачів на диференційованому заліку: підсумкову оцінку здобувач отримує протягом семестру шляхом накопичення балів під час поточного контролю.

Перелік теоретичних питань за темами навчальної дисципліни:

1. Розвиток соціальної роботи в зарубіжних країнах на сучасному етапі: загальна характеристика.
2. Теоретико-методичні аспекти вивчення зарубіжного досвіду соціальної роботи.
3. Принципи побудови системи соціального захисту в країнах Європейського Союзу.
4. Сутність «держави загального добробуту» («соціальної держави») і її значення у вирішенні проблем соціального захисту населення.
5. Нові підходи до системи соціального забезпечення в розвинутих країнах.
6. Вплив різних видів глобалізації (економічна, політична, інформаційна) на зміни підходів щодо соціальної політики та соціальної роботи.
7. Цінності та етика соціальної роботи за рубежом.
8. Формування єдиного погляду на соціальний захист та соціальну роботу серед демократичних держав з ринковими економіками у XXI столітті.
9. Міжнародні організації, міжнародне право щодо соціальних прав людини.
10. Загальні тенденції щодо ціннісно-етичних основ соціальної роботи за рубежом.
11. Залежність державної допомоги різним категоріям населення від рівня економічного розвитку (економічний ріст чи криза).
12. Підвищення ролі місцевого самоврядування та недержавного сектора у наданні соціальної допомоги населенню у XXI столітті в європейських державах.
13. Загальна характеристика європейської системи соціального захисту населення.
14. Особливості розвитку соціальної роботи в країнах Європи (Великої Британії, Німеччини).
15. Особливості соціального захисту в країнах Північної Європи (Швеція, Норвегія, Фінляндія).
16. Система професійної підготовки фахівців соціальної сфери за рубежом.
17. Моделі та напрями зарубіжної соціальної роботи: загальна характеристика.
18. Моделі та технології соціально-педагогічної роботи з сім'ями, які мають дітей.
19. Моделі та технології соціально-педагогічної роботи з дітьми.
20. Моделі та технології соціально-педагогічної роботи з людьми похилого віку.
21. Моделі та технології соціально-педагогічної роботи з безробітними.
Моделі та технології соціально-педагогічної роботи з мігрантами.
22. Системи соціальної роботи у різних країнах світу.
23. Соціальна робота в США.
24. Державний, регіональний і муніципальний рівні реалізації соціальних програм в США.
25. Державне і приватне пенсійне забезпечення в США.

26. Основні види соціальної роботи в США.
27. Психолого-педагогічна служба «Гайденс».
28. Соціальна робота з сім'єю в США.
29. Соціальна робота з дітьми і молоддю в США.
30. Підготовка соціальних працівників у США.
31. Соціальна робота у Великобританії.
32. Здійснення соціальної роботи на трьох рівнях: державному, регіональному і місцевому у Великобританії.
33. Надання послуг у спеціальних установах, денних та стаціонарних закладах опіки, за місцем проживання у Великобританії.
34. Зміст підготовки фахівців соціальної роботи у Великобританії: сучасні навчальні програми і плани.
35. Система соціального захисту у Німеччині.
36. Особливості соціальної роботи і соціальної педагогіки у сучасній Німеччині.
37. Державний патерналізм як німецька модель соціальної роботи.
38. Мережа соціальної роботи державних установ, загальні та спеціальні служби соціальної допомоги.
39. Роль різних неурядових організацій у соціальному захисті у Німеччині.
40. Підготовка кадрів соціальних працівників і соціальних педагогів у Німеччині.
41. Соціально-педагогічна робота у Франції.
42. Державний, напівприватний та приватний сектори соціальної роботи у Франції.
43. Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю у Франції.
44. Соціально-педагогічна анімація у Франції.
45. Особливості сучасної французької моделі соціального забезпечення.
46. Підготовка кадрів соціальних працівників у Франції.
47. Соціальна робота у Швеції.
48. Соціальна робота в громаді у Швеції.
49. Діяльність соціальних служб у Швеції.
50. Шведський досвід роботи з сім'єю.
51. Соціальна робота з дітьми та молоддю у Швеції.
52. Підготовка кадрів соціальних працівників.
53. Соціальна робота в країнах Азії.
54. Соціальна політика КНР та Японії.
55. Педагогічні засади родинного виховання в китайській сім'ї.
56. Система освіти та виховання в Китаї.

57. Соціальний захист населення: досвід Японії.
58. Соціальне обслуговування інвалідів у Японії.
59. Підготовка фахівців соціальної роботи у Японії.
60. Деякі аспекти технологій соціальної роботи в країнах Європейського союзу.
61. Система соціальної роботи в Польщі. Адміністративна реформа в Польщі та надання соціальних послуг.
62. Місцеве самоврядування та соціальна робота в Польщі.
63. Роль неурядових інституцій в сфері соціальної роботи в Польщі.
64. Римо-католицька церква і соціальна робота.
65. Система соціальної освіти і підготовки соціальної працівників в Польщі.
66. Організація соціальної роботи в Італії.
67. Проведення соціальної роботи з людьми, що мають обмежені функціональні можливості.
68. Напрями соціальної роботи з дітьми та молоддю. Соціальна служба та громадські організації в Італії.
69. Діяльність італійських соціальних служб сім'ї, дітей та молоді. Особливості пенсійної реформи в Італії.
70. Мігранти та біженці у XXI столітті в Європі та новітні виклики і завдання соціальної роботи.

Політика викладання навчальної дисципліни.

1. Сумлінне дотримання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).
2. Активна участь в обговоренні навчальних питань, змістовна підготовка до семінарських та практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.
3. Користування мобільними пристроями під час заняття дозволяється тільки з навчальною метою і з дозволу керівника заняття.
4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися у викладача навчальної дисципліни про кількість накопичених балів та вести власний облік цих балів.
5. Пропущені заняття, незалежно від причин, здобувач вищої освіти відпрацьовує за графіком консультацій викладача. Відпрацювання понад 70% пропущених занять здійснюється з дозволу деканату факультету.
6. Пропущені заняття можуть бути відпрацьовані у вигляді самостійної підготовки матеріалу теми у письмовому/друкованому вигляді з подальшим його захистом у додатково узгоджений з викладачем час.
7. До підсумкового контролю допускаються здобувачі вищої освіти, які готували доповіді, успішно виконали поточні завдання, модульні контрольні роботи та мають на більше 15 % пропущених занять.
8. На період дії воєнного стану у країні в умовах дистанційного навчання у випадку оголошення повітряної тривоги в регіоні, де знаходяться викладач або здобувачі вищої освіти, кожен з учасників заняття може від'єднатись від

zoom-сесії і перейти в укриття або інше безпечне місце. Після оголошення відбою повітряної тривоги заняття може бути продовжене у межах часу, передбаченого розкладом занять.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література

1. Актуальні питання соціології і соціальної роботи та професійної підготовки фахівців: Монографія / За загальною редакцією І.В.Козубовської, Ф.Ф.Шандора. Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2016. 312 с.
2. Бартош О. П. До проблеми підняття стандартів практичної соціальної роботи в Шотландії [Текст] / О. П. Бартош // Науковий вісник Ужгородського університету : Серія: Педагогіка. Соціальна робота / гол. ред. І.В. Козубовська. – Ужгород : Говерла, 2013. Вип. 27. – С. 9–12.
3. Бартош О., Досін А., Козубовська І., Козубовський Р. Сучасна система профілактики девіантної поведінки неповнолітніх у Великій Британії: Монографія. Ужгород: УжНУ, 2007. 220 с.
4. Бартош О.П. Загальна характеристика підготовки соціальних працівників у Великій Британії // Актуальні питання соціології і соціальної роботи та професійної підготовки фахівців: Монографія / За загальною редакцією І.В.Козубовської, Ф.Ф.Шандора. Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2016. 312 с. С.23-52
5. Боднарук І. І. Зарубіжний і вітчизняний досвід підготовки майбутніх соціальних працівників до професійної діяльності / І. І. Боднарук // Науковий вісник Ужгородського університету. – Ужгород : Говерла, 2013. – Вип. 29.
6. Бойко О. М. Забезпечення якості найвищого рівня освіти з соціальної роботи у Великобританії / О. М. Бойко // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» – Додаток 3 до Вип. 31: Тематичний випуск «Проблеми емпіричних досліджень у психології». – 2014. – С. 378–384.
7. Галатир І. А. Зміст і організація практичної підготовки фахівців вищої кваліфікації у галузі соціальної педагогіки і соціальної роботи у деяких країнах Європи / І. А. Галатир // Зб. наук. пр. Хмельниц. Ін-ту соціальних технол. Ун-ту «Україна» / за заг. ред. М. Є. Чайковського. – Хмельницький : ХІСТ, 2010. – № 2.
8. Деріга В. В. Вплив демографічних факторів на формування сімейної політики в Європейському Союзі / В. В. Деріга // Наукові праці: науково-методичний журнал. – Вип.193. Т.205. Державне управ-ління. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. – С. 49–55.
9. Деріга В. В. Соціальна і гуманітарна політика : [навчальний посібник з грифом МОН України] / В. В. Деріга. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. – 152 с.

10. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери. 2-ге видання / за заг. ред. проф. І. Д. Зверєвої. Київ, Сімферополь : Універсум, 2013. 536 с.
11. Капська А. Й. Технології соціальної роботи в зарубіжних країнах : [Навчальний посібник] / А. Й. Капська, Л. М. Завацька, С. В. Грищенко. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2011. – 248 с.
12. Козубовська І., Бартош О., Бабинець М., Досін А., Шпеник С. Превентивна діяльність соціальних служб Великої Британії з неповнолітніми, схильними до девіантної поведінки: Монографія. Ужгород: Шарк, 2010. 260 с.
13. Козубовська І.В., Бартош О.П., Козубовський Р.В., Шпеник С.З. Зарубіжний досвід соціальної роботи з дітьми групи ризику і професійної підготовки фахівців: Монографія. Ужгород: Видавництво ПП «АУТДОР-ШАРК», 2016. 136 с.
14. Кубицький С.О. Технології соціально-педагогічної роботи в зарубіжних країнах: навчальний посібник. К.: Міленіум, 2015. 300 с.
15. Палагнюк Ю. Особливості розвитку соціальних послуг у системі соціальної політики Німеччини. Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. 2018. URL: https://www.researchgate.net/publication/338954805_Osoblivosti_rozvitku_socialnih_poslug_u_sistemi_socialnoi_politiki_Nimeccini
16. Поліщук В. А. Професійна підготовка фахівців соціальної сфери: зарубіжний досвід : посібник / В. А. Поліщук. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2003. – 184 с.
17. Попович Г.М. Соціальна робота в Україні і за кордоном: навчально-методичний посібник. Ужгород : Гражда, 2000. 134 с.
18. Романовська Л. І. Система підготовки фахівців з соціальної роботи за кордоном на прикладі розвинених країн / Л. Романовська // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. – Вип. 3. – 2013.
19. Семеренська О. В. Основні функції фахівців із соціальної роботи в Україні та Великій Британії / О. В. Семеренська // Збірник наукових праць «Педагогіка та психологія». – Харків, 2015. – Вип. 47. – С. 259–267.
20. Семигіна Т. Міжнародна соціальна робота: пріоритети та стандарти. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2021. 175 с.
21. Соціальні технології: світовий досвід та тенденції розвитку в Україні : монографія / [за ред. В. В. Барабаша]. – Херсон : Вид-во ПП Вишемирський В. С., 2008. – 340 с.
22. Ярова Л. Система соціального захисту у країнах Центральної і Східної Європи / Л. Ярова // Український науковий журнал «Освіта регіону». – 2012 – № 1. – С. 122.

Інформаційні ресурси

1. Рада Європи - Режим доступу: <https://www.coe.int/uk/web/compass/council-of-europe>

2. Міністерство соціальної політики України. - Режим доступу: <https://www.msp.gov.ua/>
3. Фонд соціального страхування України. - Режим доступу: <http://www.fssu.gov.ua>.
4. Гендерний інформаційно-аналітичний центр. - Режим доступу: <http://krona.org.ua/story.html>.

Нормативно-правові акти

Багатосторонні міждержавні договори, стороною яких є Україна

1. Європейська соціальна хартія (переглянута) (ETS N 163). Підписана м. Страсбург, 03.05.1996. Набула чинності для України 01.02.2007.

<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/137-16>

2. Європейська конвенція про правовий статус трудівників-мігрантів. Підписана м. Страсбург, 24.11.1977, від імені України підписана 02.03.2004. Набула чинності для України 01.10.2007.

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/755-16>

3. Угода про партнерство та співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами. Підписана м. Дублін, 14.06.1994. Набула чинності для України 01.03.1998.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/237/94-%D0%B2%D1%80>

4. Конвенція Ради Європи про попередження та боротьбу з насильством щодо жінок та домашнім насильством. («Стамбульська конвенція»). Підписана м. Страсбург, 07.11.2011. Не набула чинності.

<http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/convention-violence/convention/Convention%20210%20Ukrainian.pdf>

5. Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми Підписана 17.11.2005. Ратифікована 21.09.2010. Набула чинності для України 01.03.2011.

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2530-17>

6. Європейський кодекс соціального забезпечення. Підписаний у м. Страсбург, 10.11.2016. (Медична допомога, допомога безробіттю, по старості, по вагітності та родах, по інвалідності). Не набув чинності.

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_329#Text

7. Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства, підписана Україною 14.11.2007, ратифікована 20.06.2012, набула чинності 21.07.2012.

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_927#Text

ООН

1. Конвенція про права інвалідів та Факультативний протокол до неї. Підписана м. Нью-Йорк, 24.09.2008. Ратифікована ВРУ 16.12.2009 <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1767-17>

2. Конвенція про права дитини. Підписана 21.02.1990. Ратифікована ВР УРСР 27.02.1991 № 789-XII. Набула чинності для України 27.09.1991.

http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_021

3. Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо

торгівлі дітьми, дитячої проституції і дитячої порнографії (ратифікований ЗУ від 3.04.2003 № 716-IV).

http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_b09

4. Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо участі дітей у збройних конфліктах (ратифікований ЗУ від 23.06.2004 № 1845-IV).

http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_795

5. Основна Угода про співробітництво між Дитячим фондом ООН та Урядом України (ратифікована ЗУ від 21.09.1999 № 1071-XIV).

http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_364

6. Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок. Підписана 17.07.1980. Ратифікована ВР УРСР 12.03.1981.

http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_207

7. Факультативний протокол до Конвенції про ліквідацію усіх форм дискримінації щодо жінок (ратифікований ЗУ від 05.06.2003 N 946-IV)

http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_794

8. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права. Ратифікований 19.10.1973. (Прийнятий 16.12.1966 Генеральною Асамблеєю ООН.)

http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_042

9. Пекінська декларація Прийнята на четвертий Всесвітній конференції зі становища жінок 15.09.1995

http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_507

10. Протокол про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї, що доповнює Конвенцію Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності. Підписаний 15.11.2000. Ратифікований 04.02.2004. Набув чинності для України 21.05.2004.

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1433-15>

11. Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо процедури повідомлень. Ратифікований 16.03.2016. Набув чинності для України 16.04.2016 <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1026-19>

Розробник:

старший викладач кафедри
психології діяльності в особливих
умовах,
докт. пед. наук, професор

Наталія
МАКСИМОВСЬКА